

Frank Sára

jogballgató (PTE-ÁJK), az ÓNSZ Civilisztika tagozatának tagozatvezetője

Mozaikok a magyar vadászati jog problémái köréből, különös tekintettel a fenntarthatóság kérdésére¹

I. Bevezető gondolatok

A vadászok folyamatos felelősséggel tartoznak a vadgazdálkodás lebonyolításában. Ennek eszköze a konzervációs vadgazdálkodás: „*a konzervációs vadgazdálkodás (bölcs hasznosítás) nem más, mint a természetben élő vadállomány használatának olyan menedzselése, amely a legnagyobb fenntartható hozamokat biztosítja a mai nemzedékek számára, úgy, hogy közben fennmarad a jövő generációk szükségleteinek és igényeinek fenntartását biztosító potenciál is.*”² A definícióban említett „menedzselés” értelmezésem szerint magának a vadászatnak és a vadászok felelősségének központi eleme: a vadászok egész évben felügyelik a vadállományt és megfigyeléseik alapján döntéseket hoznak arra irányulóan, hogy hogyan lehetne annak minőségét minél magasabb szintre emelni. Tanulmányomban olyan fenntarthatósággal kapcsolatos problémákat vetek fel, amelyek elsősorban tapasztalt vadászok, valamint jogászok szerint a legégetőbbek, és olyan megoldási javaslatokat kapcsolok hozzájuk, amelyek megvalósítása elősegítené, hogy a magyar vadászati jog még inkább a fenntarthatóság irányába haladjon.

II. A magyar vadászati jog problémái és az ezekre irányuló lehetséges megoldási javaslatok

II.1. A vadászati jog hasznosítása: a vadászati jog haszonbérbeadása és kényszerhasznosítása

A vadászati jog gyakorlásának eszközei a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (továbbiakban: Vtv.) 10. § (1)-(2) bekezdései alapján a saját tulajdonban álló vadászterületen való vadászat, a haszonbérelt területen történő vadászat (a vadászatra jogosult személy által), a vendégvadászat és a bérvadászat.³ A vadászati jog hasznosításának célja a vad- és élőhelyének megőrzése, valamint a vadkár megelőzése.⁴ A következő pontban elsősorban a vadászati jog haszonbérbeadásának és kényszerhasznosításának szabályait

¹ A cikk a szerző „*A magyar vadászati jog fejlődése és aktuális helyzete, különös tekintettel a fenntarthatóság kérdéskörére*” című szakdolgozata alapján íródott.

² Royal *Hunting*. Fenntartható vadgazdálkodás, vadvédelem, és vadászat. https://szarvasszalami.hu/?page_id=465 (2025. 10. 05.).

³ A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (továbbiakban: Vtv.) 10. § (1)-(2) bekezdés.

⁴ Jean Kornél – Tóth Blanka: A vadászati jog hasznosítása II. – A kényszerhasznosítás szabályai. Jogadó Blog. <https://www.jogado.hu/a-vadaszati-jog-hasznositasa-ii-a-kenyszerhasznositas-szabalyai/> (2025. 10. 10.).

mutatom be, majd a gondolatmenet végén következtetéseket vonok le, hogy ezek az intézmények milyen módon és mértékben járulnak hozzá a fenntartható vadászathoz.

A vadászati jog hasznóbérletére vonatkozó szabályokat a Vtv. 15-18. §§-ai tartalmazzák. Két alapvető szabály, hogy a vadászati jog hasznóbérletére a mezőgazdasági hasznóbérletre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni a Vtv. -ben foglalt eltérésekkel, illetve, hogy a vadászati jog alhasznóbérletbe adása tilos (kivéve a vadászterület részét képező vadaskert alhasznóbérletére kötött szerződés).

Véleményem szerint kijelenthetjük, hogy a vadászati jog hasznóbérleti szerződésére vonatkozó szabályok viszonylag átfogóak, szigorúak és jól tükrözik a fent említett célt, amely összefoglalva a fenntarthatóság szolgálata. A szigorú és célszerű szabályozás fő pontjait a következőképpen foglalom össze:

A hasznóbérlő természetes személy nem lehet, és egy hasznóbérlő kizárólag egy vadászterület vadászati jogára köthet hasznóbérleti szerződést.⁵ Felmerülhet a kérdés, hogy mi történik abban az esetben, ha valaki a korlátozás megszegésével kettő vagy több vadászati hasznóbérleti szerződést köt. A Vtv.-hez fűzött Kommentár szerint ilyenkor az időben elsőként kötött szerződést kell érvényesnek tekinteni, – amennyiben az egyéb feltételek teljesülnek – az időben később kötött hasznóbérleti szerződéseket pedig érvénytelennek kell tekinteni.⁶ Az EBH2001.528. elvi határozat rögzíti, hogy a hasznóbérlő a törvény által biztosított teljes körű vadgazdálkodási tevékenységet folytathat.⁷ A törvény taxatív felsorolást ad arról, hogy ki köthet vadászati hasznóbérleti szerződést. „16. § (1) A vadászati jog hasznóbérlője lehet:

- a) vadászjeggyel rendelkező tagokból álló egyesület (a továbbiakban: vadásztársaság);
- b) a vadásztársaságok érdekképviseleti szerve;
- c) a természetvédelmi kezelésért felelős központi költségvetési szerv, a mezőgazdasági, erdészeti, vadgazdálkodási oktatást folytató középiskola és felsőoktatási intézmény, a mezőgazdasági, illetve erdőgazdálkodás ágazatba sorolt, Magyarországon bejegyzett gazdasági társaság, szövetkezet, erdőbirtokossági társulat, feltéve, ha a vadászterület legalább 25%-át, vagy a vadászterületből legalább 300 hektárt mezőgazdasági, erdőgazdálkodási vagy természetvédelemmel összefüggő tevékenység céljából használja.”⁸

⁵ Jean Kornél – Tóth Blanka: A vadászati jog hasznosítása I. – A hasznóbérbeadás szabályai. Jogadó Blog. <https://www.jogado.hu/a-vadaszati-jog-hasznositasa-a-hasznobereadas-szabalyai-i/> (2025. 10. 10.).

⁶ Mikó Zoltán – Vajai László – Cs. Nagy Anikó: A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló törvény; Útmutató és kommentár a vadászati jog gyakorlásához, hasznosításához. Agrocent Kiadó, Budapest 1996. 169-170. o.

⁷ EBH2001. 528.

⁸ Vtv. 16. §

A felsorolásból, különösen a c) pontból látszik, hogy a jogalkotó rendkívüli figyelmet fordított arra, hogy a vadászatot ne gyakorolhassa olyan személy, aki nem rendelkezik szakértelemmel, továbbá, a törvényi indokolás alapján a rendelkezés hozzájárul a vadászati jog spekulatív haszonszerzés céljából, vagyis visszaélészerűen történő gyakorlásának korlátozásához is.⁹

A vadászati haszonbérleti szerződés a haszonbérlető által a haszonbérleti díj 90%-ának megfelelő előleg fizetésével kezdődik, ám a Vtv. haszonbérleti díjak megállapítására vonatkozó bekezdésének megfogalmazását vita előzte meg, melyben három álláspont merült fel: az első elv szerint a haszonbérleti díj mértékét a vadászati hatóság által megállapított alsó és felső értékhatár figyelembevételével a feleknek kell megállapítani. A második elképzelés az volt, hogy a haszonbérleti díj mértékét a szerződő felek állapítják meg, állami tulajdon esetében mindez nyilvános pályázat alapján, árverésen történik. A harmadik vélemény pedig úgy alakult, hogy állami tulajdon esetén a haszonbérleti szerződést nyilvános, közjegyző jelenlétében lebonyolított árverésre kell bocsátani, és a szerződést azzal a jelentkezővel kell megkötöni, aki a licit során a legmagasabb haszonbérleti díjat vállalja.¹⁰ A Vtv. hatályos állapota szerint a haszonbérleti díj megállapításakor figyelembe kell venni az adott vadászterület vadállományának összetételét és a terület hasznosítási módját.¹¹ A szakasz indokolása szerint a haszonbérleti díj mértékének meghatározása tekintetében nincs jelenleg olyan általános elfogadott, objektív mérce, útmutató, határérték, osztályozás, szabályozás, amely minden esetben irányadó lenne, és amelyet a haszonbérleti szerződés megkötése során a feleknek figyelembe kellene venniük, haszonbérleti díj mértékét számos tényező befolyásolhatja.¹² Úgy gondolom, hogy egy objektív mérce megállapítása hátrányos lenne a fenntarthatóság szempontjából, hiszen minden vadászterület más adottságokkal rendelkezik, és a jelenlegi szabályozás alapján a feleknek lehetősége van egy számukra kedvező összeg kiszabására. A Vtv. 17. § (1) bekezdéséhez fűzött Kommentár felveti azt a kérdést, hogy a vadászati haszonbérleti díjakkal kapcsolatban, hogy ugyanazon vadászterületen belül a haszonbérleti díjat lehet-e úgy differenciálni, hogy a vadászati szempontból értékesebb területekre magasabb, a kevésbé értékes területekre pedig alacsonyabb haszonbérleti díjakat állapítsanak meg. A Kommentár választ is ad a kérdésre: nem lehet, hiszen a vadászati haszonbérleti díjat mindig a vadászterület egészére kell megállapítani¹³, illetve hivatkozik a Vtv. 12. §-ára, amelynek (2) bekezdése kimondja, hogy a földtulajdonosok a vadászterület összes területe – ideértve a medret is

⁹ A Vtv. 16. §-hoz fűzött indokolás.

¹⁰ *Mikó – Vajai – Cs. Nagy*: i. m. 178. o.

¹¹ Vtv. 17. § (2) bekezdés.

¹² A Vtv. 17. §-hoz fűzött indokolás.

¹³ *Mikó – Vajai – Cs. Nagy*: i. m. 177. o.

– összes tulajdonosának a tulajdoni hányada arányában viselik a vadászati jog gyakorlásával vagy hasznosításával kapcsolatos terheket, valamint részesednek annak hasznaiból.

A Vtv. fent említett Kommentárja alapján a haszonbér mérséklését, bizonyos esetekben akár annak elengedését is lehetne kérni akkor, ha állategészségügyi ok miatt hatósági határozat alapján a vadállományt olyan mértékig kellene apasztani, hogy a kilövési terveket több évig nem lehet teljesíteni. Azonban a Kommentár hozzáteszi, hogy ez a kezdeményezés nem lehet eredményes, ha a vadállomány csökkenés azért következett be, mert rövid időn belül túlhasznosították a terület vadállományát. Így tehát a haszonbérleti díjak összegének megállapításánál *„realitásokhoz igazodó önmérsékletet kell tanúsítani”*.¹⁴

A vadászati haszonbérleti szerződések hozzájárulnak a vadászati jog hasznosításának lehetőségéhez (a haszonbérlet a vadászati jog hasznosításának kizárólagos módja, a bérvadászat és vendégvadászat már a vadászati jog gyakorlásának kategóriájába tartozik¹⁵), amely, mint már említettem, a fenntarthatóság fontos tényezője. Minél kedvezőbb lehetőségeket biztosít a törvény a vadászati haszonbérleti díjak megállapítására, annál kívánatosabb az ilyen szerződések megkötése.

A haszonbérleti szerződésekre vonatkozó jogszabályi rendelkezések olyannyira összhangban állnak a fenntartható vadászattal, hogy vadászati haszonbérleti szerződés eleve létre sem jöhet (a vadászati hatóság azt nem hagyja jóvá), ha nem biztosított a vadgazdálkodási üzemtervben foglaltak végrehajtása. A szakasz külön kiemeli a természetvédelmi előírásokat is, tehát ez a jogintézmény a fenntarthatóságot szolgálja.

A Vtv. 17. § (1) bekezdésében található a vadászati haszonbérleti szerződés kötelező tartalmi elemei. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:349. § (2) bekezdése csak annyit rögzít, hogy a haszonbérleti szerződést írásba kell foglalni, a Vtv. ettől sokkal terjedősebb:

„17. § (1) A haszonbérleti szerződésnek tartalmaznia kell:

- a) becslés alapján a haszonbérbe adás időpontjában a vadászterületen élő vadállomány faj- és darabszámát;*
- b) a vadászterületen található vadgazdálkodási és vadászati létesítmények leírását, azok tulajdoni, illetőleg használati viszonyait, a létesítési, illetőleg fenntartási költségek viselését;*
- c) a haszonbérlet kötelezettségvállalását arról, hogy a haszonbérleti szerződés időtartama alatt a vadállományt a jóváhagyott vadgazdálkodási üzemtervnek megfelelő szinten tartja;*
- d) a haszonbérleti díj mértékét.”*¹⁶

A haszonbérleti szerződéseket írásba kell foglalni, de erre nincs konkrét minta, csak a törvény által meghatározott kötelező tartalmi elemek mutatnak irányt a feleknek. Egyetértek Dr. Bezdán Anikó Judit javaslatával, amely szerint célszerű lenne a vadászati haszonbérleti szerződések

¹⁴ Mikó – Vajai – Cs. Nagy: i. m. 167. o.

¹⁵ Mikó – Vajai – Cs. Nagy: i. m. 169. o.

¹⁶ Vtv. 17. § (1) bekezdés.

megkötésénél mintaszerződést alkalmazni a joggyakorlás szabályosságának elősegítése érdekében, amelyet a Vtv. melléklete tartalmazna.¹⁷

Jól látszik, hogy a szakasz különös figyelmet szentel a vadállomány és a vadgazdálkodási üzemterv fenntartásának biztosítására. Ez azt jelenti, hogy vadászati haszonbérleti szerződés a törvény alapján nem is jöhet létre a fenntarthatósági szempontok figyelembevétele nélkül. Ezt bizonyítja a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet (továbbiakban: 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet) 15. § (2)-(3) bekezdése is, mely alapján, ha a haszonbérleti szerződés időtartama alatt a haszonbérelő jogutód nélkül megszűnik, a Vtv. 17. §-ának (6)-(7) bekezdéseiben meghatározott átmeneti időszakban a földtulajdonosok kötelesek a vad- és élőhelyének védelméről gondoskodni, és ez kiterjed arra az esetre is, amikor a haszonbérleti szerződés időtartama alatt a szerződés a felek közös megegyezésével, vagy a szerződés felmondásával szűnik meg.¹⁸

A szerződés jóváhagyása szintén a vadászati hatóság feladata. Amennyiben a vadászati hatóság a szerződést nem hagyja jóvá, a bizonyítási teher rá száll: szakmai indokolás mellett kell bizonyítani az elutasítási ok tényleges fennállását.¹⁹ Jóváhagyás esetén pedig a haszonbérelőt nyilvántartásba veszik, mint vadászatra jogosult. Amennyiben a haszonbérelő a Vtv. 15. § (3) bekezdésében meghatározott határidőn belül elmulasztja megfizetni a haszonbérleti díjat, és ezt a hatóság felszólítása ellenére sem teszi meg, akkor a vadászati hatóság törölni fogja a vadászatra jogosultak nyilvántartásából.

Emellett, a Vtv. 17. § (9) bekezdés alapján a vadászati hatóság jogosult arra, hogy a haszonbérleti szerződésben foglaltak teljesülését bármikor vizsgálja, de erre legalább 7 évenként sor kell, hogy kerüljön. A Vtv. 17. § (9) és 18. § (4) bekezdés alapján, amennyiben a haszonbérelő nem tesz eleget a vadgazdálkodási üzemtervben foglaltaknak, beleértve a környezetvédelmi szempontokat is, akkor a vadászati hatóság törli a vadászatra jogosultak nyilvántartásából, tehát egy fontos fenntarthatósági szempont biztosításának elmulasztása a törvény szerint a vadászat jogosultságának elvesztéséhez is vezethet.

A Vtv. 27. § ismeri a kényszerhasznosítás intézményét arra az esetre, ha a föld tulajdonosa vagy a vadászatra jogosult nem tesz eleget a hasznosításra vonatkozó alapvető kötelezettségeinek²⁰:

¹⁷ *Bezdán Anikó Judit*: A vadászati jog, annak gyakorlása és a vadásztársaságok. PhD értekezés, Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2012. 221. o. 10. pont.

¹⁸ 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól (továbbiakban: 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet) 15. § (2)-(3) bekezdés.

¹⁹ *Mikó – Vajai – Cs. Nagy*: i. m. 185. o.

²⁰ *Jean Kornél – Tóth Blanka*: A vadászati jog hasznosítása II. – A kényszerhasznosítás szabályai. Jogadó Blog. <https://www.jogado.hu/a-vadaszati-jog-hasznositasa-ii-a-kenyszerhasznositas-szabalyai/> (2025. 10. 10.).

„27. § (1) Amennyiben a vadászterületnek minősülő föld tulajdonosa, illetőleg a vadászatra jogosult a vadászati jog gyakorlási vagy hasznosítási kötelezettségének a vadászati hatóság figyelmeztetését követően sem tesz eleget, vagy a vad- és élőhelyének védelmére előírt kötelezettségeit megszegi, és ezáltal az adott vadászterület vadlétszámának, nem vadászható állatfaj egyedének és más élő szervezetnek – beleértve a természetvédelmi oltalom alatt álló élő szervezeteket is – a fennmaradását közvetlenül vagy súlyosan sérti, illetve veszélyezteti [...].”²¹

A Vtv. 27. §-hoz fűzött Kommentár rögzíti, hogy „a vadászati jog kényszerhasznosítása egy olyan kivételes lehetőség, amelyet csak akkor lehet alkalmazni, ha a törvénynek azon szabályai az érintettek között megállapodáson, illetve az önkéntes jogkövetésen alapulnak, nem működnek. A vadállomány védelme, valamint a vadkárok megelőzése ugyanis olyan közérdekű indokok, amelyek esetében az eljáró hatóságnak biztosítani kell a gyors és hatékony intézkedés lehetőségét.”²²

A fenti bekezdésben foglaltak megvalósulása esetén a vadászati hatóság közhírré teszi határozatát, melyben a következő intézkedéseket teszi:

- megállapítja a vadászterület határát, (melynél fő szempont a vad életfeltételeinek biztosítása)
- kötelezi a tulajdonost, hogy nyilvános pályáztatás útján haszonbérleti szerződést kössön,
- megállapíthatja a vadászterület vadgazdálkodási üzemtervét vagy éves vadgazdálkodási tervét,
- kijelöli azt a jogi személyt (esetlegesen annak képviselőjét), aki a vadászterületen a vadgazdálkodási és vadászati tevékenység ellátására jogosult,
- hatósági vadászatot rendel, és
- eltiltja a vadászatra jogosultat a vadászati és vadgazdálkodási tevékenység végzésétől maximum 5 évre.^{23; 24}

Ismét jól látszik, hogy a kényszerhasznosítás szabályai is a fenntarthatóságot, mint célkitűzést tükrözik. A szakasz nem tartalmazza a kényszerhasznosítás elrendelésével kapcsolatos részletszabályokat. Ezeket a 79/2004. (V. 4.) FVM rendeletben lenne célszerű szabályozni, de a végrehajtási rendelet a Vtv. 27. §-hoz kapcsolódó ilyen jellegű rendelkezéseket nem tartalmaz. Ismét az átfogó és egyértelmű szabályozást segítené elő, ha Dr. Székely László álláspontja alapján a 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet pontosan meghatározná, hogy a szerződésből fakadó kötelezettségek nem teljesítése esetén kit kell a vadászati hatóságnak felszólítania, kinek a kötelezettsége a vad- és élőhelyének védelme, hol kell a vadászati hatóságnak a nyilvános pályáztatot

²¹ Vtv. 27. § (1) bekezdés.

²² Mikó – Vajai – Cs. Nagy: i. m. 203. o.

²³ Jean Kornél – Tóth Blanka: A vadászati jog hasznosítása II. – A kényszerhasznosítás szabályai. Jogadó Blog. <https://www.jogado.hu/a-vadaszati-jog-hasznositasa-ii-a-kenyszerhasznositas-szabalyai/> (2025. 10. 10.).

²⁴ Vtv. 27. § (1) bekezdés.

közzétenni a vadászati jog haszonbérbe adásáról, azt meddig kell kifüggeszteni, amennyiben több pályázó van, és milyen szempontok alapján kell dönteni.²⁵

Reflektálásképp, az első kérdésről a 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet valóban nem rendelkezik, és a Vtv. -ből sem derül ki az, hogy a vadászati hatóság a vadászati jog haszonbérbe adóját vagy haszonbérletjét szólítja fel a kötelezettségszegés észlelését követően. A Vtv. 27. §-hoz fűzött Kommentár is csak annyit rögzít, hogy a vadászati hatóság szigorú és érvényes eljárásának egyik érvényességi feltétele az, hogy az „*érintetteket*” a kényszerhasznosításról rendelkező határozat megelőzően fel kell szólítania arra, hogy kötelezettségeiknek tegyenek eleget.²⁶ A második kérdésre szintén nem találunk konkrét választ, csak a Vtv. alapján annyi támaszunk van, hogy mivel a szerződés eleve csak úgy jöhet létre, és úgy maradhat érvényben, ha a haszonbérlet vállalja a vadgazdálkodási üzemtervben foglalt előírásokból adódó kötelezettségeket, annak természetvédelmi előírásait is beleértve, ezért a vad- és élőhelyének védelme véleményem szerint a szerződés megkötését követően az ő feladata, a szerződés megkötését közvetlenül megelőzően pedig a haszonbérbe adó felelőssége, hiszen ő dönt arról, hogy kivel köt szerződést, továbbá szerintem a vadászati hatóságnak a felelőssége pedig e kérdés tekintetében az ellenőrzési jogköréből adódóan folyamatosan fennáll, tehát három személy is felelhet a vad- és élőhelyének védelméért. A pályázatokkal kapcsolatban a Vtv. csak annyit rögzít, hogy a nyilvános pályázat kifüggesztését követően a vadászati hatóság által megállapított határidőben kell szerződést kötni a pályázat alapján kiválasztott haszonbérlettel, részletszabályokat a 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet sem tartalmaz.

II.2. Az éjjellátó keresőtávcsövek alkalmazásából adódó, fenntartható vadászatra és vadgazdálkodásra kiható problémák

Az első probléma a vadászat során használt eszközökkel kapcsolatos. Már a bekezdés elején leszögezném, hogy a tiltott vadászati eszközök használatának büntetőjogi következményeit a kutatás magánjogi jellege miatt nem fejtem ki, sokkal inkább a vadgazdálkodásra kiható szempontból közelítem meg ezt a témát, és kizárólag az éjjellátó keresőtávcsövek használatával foglalkozom a dolgozat ezen részében, amelyek bár a Vtv. szerint nem minősülnek tiltott eszköznek, alkalmazásuk vitát vált ki a vadásztársadalomban.

A Vtv. 37/A § (1) bekezdés 11. pont alapján tiltott vadászati eszköznek minősülnek az elektronikus képnagyítóból vagy képátalakítóból álló, éjszakai lövésre alkalmas célzóeszközök; a Vtv. 37/A § (2) bekezdés szerint azonban a hivatásos vadász munkaköri feladatainak ellátásakor,

²⁵ I. Nemzetközi Halászati, Vadászati, Erdészeti, Vízjogi Konferencia (HA- VA- ER- VI), Tata, 2017. október 20-21. Média- Press Kreatív Nyomda Könyvkötészet, Tatabánya 2018. 89. o.

²⁶ Mikó – Vajai – Cs. Nagy: i. m. 204. o.

illetve a vadász a vadászat során éjjellátó keresőtávcsövet is használhat. A 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet a Vtv. ezen szakaszához nem fűz semmiféle megjegyzést.

A gyakorlatban számos félreértés és probléma származik az éjjellátó keresőtávcsövek szakszerűtlen alkalmazásából. Sokak szerint a szakaszt módosítani kellene úgy, hogy az éjjellátó keresőtávcső birtoklása és használata kizárólag a hivatásos vadászok privilégiuma legyen, a sportvadászok számára pedig az se legyen engedélyezett, hogy a vadászat során birtokukban tarthassák az eszközt. Dr. Székely István korábban megfogalmazott álláspontja szerint az éjjellátó keresőtávcsőre is ki kellene, hogy terjedjen az alkalmazás tilalma.²⁷ Sokan azzal cáfolták ezt a felvetést, hogy biztonsági okokból igenis hasznos az éjjellátó keresőtávcső használata.

Egy további álláspont inkább az éjjellátó keresőtávcsövek előnyeit emeli ki. Fontos megjegyezni, hogy ezek az eszközök nagyban hozzájárulhatnak a konzerváló vadászathoz, ezt a következő gyakorlati példán keresztül mutatnám be: tegyük fel, hogy egy vadász vadkárelhárítás céljából kiül egy frissen vetett kukoricaföldre (tehát azt őrzi). Az őrzést a vadászok vagy késő este/éjszaka, vagy pedig hajnalban végzik, ami azt jelenti, hogy sokszor sötétben kell dolgozniuk. Régen a fényforrást az úgynevezett fegyverlámpa adta, amellyel nagyjából 30-50 méter távolságot tudott a vadász belátni. Így amikor érzékelte a vaddisznók jelenlétét, minél közelebb kellett hozzájuk cserkeldnie, ami természetesen a testi épségét veszélyeztette, illetve nehezen tudta megállapítani azt is, hogy melyik egyedre adjon le lövést. Az éjjellátó keresőtávcsővel azonban a vadász ma már képes nagyobb, biztonságos távolságból belátni nagy területeket, ráadásul azt is meg tudja állapítani, hogy melyik vaddisznót lenne célszerű lelőni, hiszen a fenntarthatóság szempontjából nem mindegy az, hogy egy malacokat vezető kocát vagy pedig egy süldőt lő le. Tehát az éjjellátó keresőtávcsövek igenis hasznos eszköznek minősülhetnek a konzervációs vadászat tekintetében, de egy dolgot le kell szögezni: trófeabírálatra nem alkalmasak, hiszen ehhez nem adnak elég éles képet ahhoz, hogy a trófeás vad adottságait a vadász megfelelően felmérhesse. Ezek alapján a rendelkezést akár úgy is ki lehetne egészíteni, hogy az éjjellátó keresőtávcsövek használata csak vadkárelhárítás céljából engedélyezett.

Összegezve, a Vtv. 37/A § (2) bekezdés hatályos állapotában nagy teret ad egy olyan tevékenység folytatására, amely a vadászatot elterelheti a fenntarthatóság útjáról, de akár kisebb terjedelmű kibővítéssel olyan rendelkezés lehetne, amely egyértelműen a fenntarthatóságot szolgálja. A probléma megoldásának folyamatában véleményem szerint már az is előrelépést jelentene, ha a szakaszt indokolását kibővítenék úgy, hogy nem csak a vadász testi épségének biztosítására hivatkozna, hanem kitérne a fenntarthatósági, vadgazdálkodási aspektusra is, hiszen a

²⁷ I. Nemzetközi Halászati, Vadászati, Erdészeti, Vízjogi Konferencia (HA- VA- ER- VI), Tata, 2017. október 20-21. Média- Press Kreatív Nyomda Könyvkötészet, Tatabánya 2018. 87. o.

Vtv. számos másik rendelkezése is kifejezetten utal fenntarthatósági szempontokra, így még nagyobb összhangba kerülne a törvény szövege és célja.

II.3. Az elektronikus képnagyítóból vagy képátalakítóból álló, éjszakai lövésre alkalmas célzóeszközök alkalmazásával kapcsolatos kérdések

Az elektronikus képnagyítóból vagy képátalakítóból álló, éjszakai lövésre alkalmas célzóeszközök alkalmazásáról a Vtv. 37/A § (1) bekezdés 11. pont alapján tiltott vadászati eszköznek minősülnek.²⁸ Azonban az egyes törvényeknek az agrárminiszter feladatkörét érintő módosításáról szóló 2023. évi XLIV. törvény 11. § (2) bekezdése megállapította, hogy ezen eszközök alkalmazása az Vtv. végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott vadfajok esetében és előírt időszakban a vadállomány hatékony szabályozása érdekében vagy állategészségügyi indok fennállása esetében – a Vtv. végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott esetekben a vadászati hatóság engedélyével - éjszakai vadászat során is használhatók.^{29 30} A Vtv. 37/A § (4) bekezdése részletezi, hogy mely esetekben, milyen célból adja meg a vadászati hatóság az engedélyt ezen eszközök használatára,³¹ az (5) bekezdés szerint pedig ezek az eszközök nappali vadászat esetében kizárólag egyéni vadászat során használhatók.³²

Az új szabályozás megosztotta a vadásztársadalmat. Sokan nem értettek egyet a rendelkezéssel, arra hivatkozva, hogy az éjjellátó célzóeszközök etikus használatára nem mindenki alkalmas, félnek a visszaélésektől. Népszerű indokolás az is, hogy a vadat éjszaka hétköznapi kifejezéssel élve „békén kell hagyni”, megvan a napnak azon szakasza, amikor a vadászat éjjellátó eszközök nélkül is megvalósítható, nem szabad a természet rendjébe ily módon beavatkozni. Azonban számos vadász örömmel vette a tilalom tulajdonképpen megszűnését, és fontos megjegyezni, hogy a legtöbben az engedélyhez hozzájutnak.

Bár ezen eszközök alkalmazása a 2023. évi XLIV. törvény hatályba lépése előtt főszabály szerint tilos volt, az Országos Főállatorvos 2/2021. számú határozatának 2.3.2.4.3. pontjában elrendelte, hogy azokon a területeken, ahol az afrikai sertéspestis (továbbiakban: ASP) fertőzöttség magas, ott állományszabályozásra van szükség, amelyet diagnosztikai kilövésrel kell megvalósítani. Az állománygyérítés sikeres végrehajtása céljából pedig a diagnosztikai kilövéshez speciális eszközök (éjjellátó céltávcső és keresőtávcső, hőkamera céltávcső és keresőtávcső és hangtompító) használata engedélyezett, de csak a tájegységi fővadászok, az erdészeti zrt.-k szakszemélyzete, az

²⁸ Vtv. 37/A § (1) bekezdés 11. pont.

²⁹ Az egyes törvényeknek az agrárminiszter feladatkörét érintő módosításáról szóló 2023. évi XLIV. törvény 11. § (2) bekezdés.

³⁰ Vtv. 37/A § (3) bekezdés.

³¹ Vtv. 37/A § (4) bekezdés.

³² Vtv. 37/A § (5) bekezdés.

erdészeti zrt.-k hivatásos vadászai és a fegyveres testületek tagjai számára, az OJK vezetőjének rendelkezése alapján kapott engedéllyel.³³

Úgy gondolom, hogy az új szabályozás a tilalom megszüntetése ellenére továbbra is szigorú, hiszen a vadászatra jogosult (azaz a vadásztársaság) csak a vadászati hatóság engedélye után jogosíthatja fel a vadászt az elektronikus képnagyítóból vagy képátalakítóból álló, éjszakai lövésre alkalmas célzóeszközök használatára. Továbbá, a törvény egyértelműen a vadállomány hatékony szabályozását tűzi ki az eszközök alkalmazásának céljául. A fent említett érvekkel szemben fontosnak tartom kiemelni, hogy a fenntarthatóságot szem előtt tartva, időnként indokolt lehet a természet rendjébe beavatkozni a tudomány fejleményeinek (esetünkben az éjjellátó céloptika fejlődésének) kihasználásával, amennyiben ezzel például a vadak fertőzések következtében történő tömeges pusztulása megelőzhető. Ezt támasztja alá a Vtv. 37/A § (3) bekezdésének szövege, amikor a vadállomány hatékony szabályozására és állategészségügyi szempontokra hivatkozik, valamint az Országos Főállatorvos 2/2021. számú határozata is (bár az utóbbi csak a vaddisznóállomány gyérítésére vonatkozik). A vadállomány hatékony védelme szempontjából pedig evidens, hogy mivel a vad éjszaka aktív, ezért ilyenkor nagyobb esély van a szabályozás sikeres megvalósítására, ehhez pedig az éjszakai lövésre alkalmas céloptika képes segítséget nyújtani. A tudomány fejlődésének nem etikus kihasználása, az ezzel való visszaélés pedig sajnos az élet szinte minden területén megjelenik, de ez nem indokolhatja azt, hogy a jogalkotó minden olyan jogszabálmódosítástól elzárkózzon, amely a tudomány előrehaladására alapoz.

Összegezve, a Vtv. számos jogintézménnyel biztosítja azt, hogy a vadászati jog folyamatos gyakorlás és hasznosítás alatt álljon. Mindez pedig lehetővé teszi a fenntartható vadászat, vadgazdálkodás megvalósítását, míg e jog nem gyakorlása pangást eredményezne, márpedig a fenntarthatóság jog általi megvalósítása folyamatosságot igényel. Amint már utaltam rá, a vadászati jog hasznosítására és kényszerhasznosítására vonatkozó szabályok, bár helyenként kiegészítésre szorulnak, mégis jól tükrözik a fenntarthatóságra törekvést.

II.4. Az éves vadgazdálkodási tervek problémája

A gyakorlatban megjelenik azonban egy nagyon fontos kérdés, amely magába foglalja mindannak a lényegét, amire utaltam: a harmónia, egyensúly fenntartása a vadászat és a mezőgazdaság között. De lege ferenda javaslatom a Vtv. 47. §-ával, valamint a 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet erre vonatkozó, 29-31. §§-aival, tehát az éves vadgazdálkodási tervvel kapcsolatos: a Vtv. 47. § (1) szerint a vadászatra jogosult a vadgazdálkodási üzemterv alapján elkészíti a vadászterület éves vadgazdálkodási tervét és azt legalább a tárgyév február hónapjának tizenötödik napjáig a vadászati

³³ Az Országos Főállatorvos 2/2021. számú határozata. Földművelésügyi Értesítő LXXI./8. sz. 272. o.

hatósághoz jóváhagyás céljából benyújtja.³⁴ Véleményem szerint a további rendelkezések nagyon nagy figyelmet fordítanak a fenntarthatóságra, illetve a szakasz indokolásában szerepel az Országos Vadgazdálkodási Tanácsról, valamint a területi vadgazdálkodási tanácsokról szóló 1380/2013. (VI. 27.) Korm. határozat, amely „*a Kormány a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 10. §-a alapján a vad védelmét és a fenntartható vadgazdálkodást érintő kérdések megtárgyalásához, a vadgazdálkodás széles körű társadalmi és tudományos, szakmai megalapozása, valamint az állami tulajdonú vad védelméhez fűződő érdekek közti összhang megteremtése érdekében 14 tagú, véleményező, javaslattevő tevékenységet ellátó Országos Vadgazdálkodási Tanácsot (a továbbiakban: OVT) hoz létre.*”³⁵

A gyakorlatban azonban felmerül az a probléma, hogy a vadászati hatóság a vadászatra jogosult által benyújtott éves vadgazdálkodási tervet nem hagyja jóvá, a kilövési terveket sok esetben akár megduplázza. A benyújtott terv elutasítását vagy módosítását a vadászati hatóság határozatában közli a vadászatra jogosulttal, ez a határozat azonban olyan jellegű indokolást nem tartalmaz, amelyből a vadászatra jogosult számára egyértelművé válna, hogy az általa benyújtott éves vadgazdálkodási terv miért nem felel meg a fenntarthatóság követelményeinek. De lege ferenda javaslatom egy olyan, megfelelő időközönként vizsgált és a természeti adottságoknak megfelelően frissített szempontrendszer kialakítása, amely rögzíti, hogy pontosan mit jelent a fenntarthatóság, és amelyre a vadászati hatóságnak a benyújtott éves vadgazdálkodási terveket elutasító vagy módosító határozataiban hivatkoznia kellene. Ez a fajta indokolási kötelezettség elősegítené azt is, hogy a mezőgazdasági lobbis ne lehessen negatív hatással a vadállományra. A mezőgazdászok nem titkolt (és érthető) érdeke a vadállomány csökkentése, és véleményem szerint a hatályos vadászati törvény és annak végrehajtási rendelete jelenlegi állapotában -bár rendszeresen hivatkozik a fenntarthatóság szem előtt tartásának fontosságára, - rejtett módon mégis némi lehetőséget ad a már sokszor említett egyensúly felborítására.

Mindez arra utal, hogy jelenleg a vadászati hatóság jelentős hatást gyakorol a vadászatra jogosultakra, amely nem minden esetben jó. Úgy gondolom, hogy a vadászatra jogosultak kontrollja mindenképpen szükséges, de az tagadhatatlan, hogy egy adott vadászterület adottságait a helyi vadászatra jogosult látja át igazán. A 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 29. § (1) bekezdés rögzíti, hogy éves vadgazdálkodási tervet legalább középfokú vadgazdálkodási képesítéssel, valamint ötéves szakmai gyakorlattal rendelkező személy készíthet,³⁶ amely képzettségét a 31. § (2) bekezdés alapján a terv benyújtásakor igazolnia is kell, amennyiben első alkalommal készít vadgazdálkodási tervet.³⁷ Tehát a jogszabály alapján olyan személy készíti el az adott vadászterületre vonatkozó éves

³⁴ Vtv. 47. § (1) bekezdés.

³⁵ 380/2013. (VI. 27.) Korm. határozat az Országos Vadgazdálkodási Tanácsról, valamint a területi vadgazdálkodási tanácsokról 1. pont.

³⁶ 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 29. § (1) bekezdés.

³⁷ 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 31. § (2) bekezdés.

vadgazdálkodási tervet, aki szakértelemmel rendelkezik. Ez alapján feltételezhető, hogy a vadászati hatósághoz benyújtott éves vadgazdálkodási terveket olyan szakértelemmel rendelkező személy készíti el, aki tisztában van a helyi adottságokkal. A vadászati hatóságnak csak abban az esetben lenne indokolt beavatkoznia (a törvényi feltételeknek egyébként megfelelő vadgazdálkodási tervek esetén), amennyiben a vadászatra jogosult nem képes a rá vonatkozó vadgazdálkodási tervet fenntartani, például, ha az aránytalanul nagy vadállomány következtében már nincs kapacitása a vadkárt a károsultaknak megtéríteni. Javaslatom nem a vadászati hatóság jogköreinek korlátozására irányul, hanem a kommunikáció javítására a vadászati hatóság és a vadászatra jogosultak között.

III. Záró gondolatok

Kutatásom során végig azok a szempontok vezettek, hogy választ adjak arra a kérdésre, hogy mit is jelent a fenntarthatóság a vadászati jog tükrében. A vadászati jog nézetem szerint akkor tükrözi a fenntarthatóságot, ha a vadászatról szóló törvény rendelkezései, azok indokolása újra- és újra hivatkoznak olyan szempontokra, mint például a természetvédelem, a vad- és a vad élőhelyének védelme, illetve, ha nem adnak lehetőséget arra, hogy a vadászati jog ne legyen elég hatékony. Másképpen, a természet folyamatos változása miatt a vadászati jog folyamatos megújítása elengedhetetlen. A jogalkotónak mindig arra kell törekednie, hogy a természet és a vadászat közötti egyensúly fennmaradjon, ennek egyik eszköze a fenntartható vadászati jog.

Tanulmányomban igyekeztem az olyan normákat kiemelni, amelyeket egyértelműen a fenntarthatóság szelleme hat át. Véleményem szerint a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény összességében egy átfogó, fenntartható törvény, a korábbi fejezetekben részletezett hiányosságait leszámítva, és hasonlóképpen értékelem a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendeletet.

Összegezve tehát úgy gondolom, hogy a hatályos magyar vadászati jog egyre nagyobb hangsúlyt helyez a fenntartható vadászatra és vadgazdálkodásra. Mint minden joganyag esetében, a magyar vadászati jog szabályozásában is merülnek fel felméréstlen hiányosságok, de e problémák megoldására folyamatosan születnek javaslatok. A Vtv. módosításainak száma és tartalma is tükrözi, hogy a jogalkotó mindezt figyelembe veszi és törekszik a vadászatot szabályozó jogszabályok folyamatos és hatékony „javítására” annak érdekében, hogy Magyarországon olyan vadászati jog legyen hatályban, amely elősegíti a harmónia fenntartását a természet, a vadászat, a vadgazdálkodás és az hazánkban tagadhatatlanul meghatározó mezőgazdaság között.